

tři vyrostlé prosté hlávky makové až do prostředku štítu se vidí, přikryvadla modrá žlutá, točenice a za klénot dotčené hlávky. Erb ten převeden (1588) na Jeronyma a Adama bratří *Karly* vnuky Vavřincovy z dcery a přidala se jim koruna. (Reg. král. Shoduje se Král na str. 278 až na klénot.

Mála z Lauštyně v. Zahrádka.

Malanotte de Caldes příjmení romanské rodiny, která se v 17. st. přistěhovala a zde se počeštila. Erb jejich byl tento:

Štít polovičný, pravá polovice červená a v ní na příč bílý pruh, v levé modré palmový strom vyrostlý z trávníku, ale jen polovičný, až do čáry obě polovice dělící a před tím stromem medvěd své barvy na zadní nohy postavený, helm s korunou a přikr. červenými bílými; z koruny vyniká bílý jednorožec polovičný, maje na hrdle červený obojek široký. (Meraviglia 16, tab. 14.)

Malcánové z Malcánu, kteří se pokládali l. 1694 za starý rod Slovanský, přicházeli do Čech, majíce tu statky vždy jen nějaký čas, jako na př. r. 1523—1533, 1586—1603 a po r. 1660. Od r. 1530 byli Říšskými pány a od r. 1694 hrabaty kr. Č. Erb jich byl štít polovičný, zhora dolů vlnitým pruhem úzkým, vlastně haluzí vinného kře rozdělený, v levé polovici zlaté vyrůstají z haluze dva listy vinné a mezi nimi uprostřed hrozen s bílými a růžovými zrnky, v pravém poli modrém jsou dvě žluté hlavy zaječí s krky, jako z té haluzi vyrostlé, přikryvadla modrá žlutá, helm s korunou, z níž vynikají tři modré vějíře s pavími péry nastrkanými, dva po třech listech s jediným pérem, prostřední po jednom listu s dvěma péry. (Jakub. sb. Král str. 267. Meraviglia na tab. 106 má přikryvadla zelená žlutá a 7 vějířů. (Viz i Hrady VIII. tab.)

Malinovský z Hlavačova v. Lupáč.

z *Maltic* rytíři měli na štítě čtyři černé a čtyři bílé pruhy se střídající, tak že se u vrchu s černým začínalo, přikryvadla a točenice černé bílé barvy, nad tím je osm černých per kohoutích, jež jsou spjata zeleným kruhem. (Jak. sb. Odchylně Král na str. 290, maje jen sedm pruhů a v klénotě kus kola s péry. Lépe Meraviglia na tab. 106, ale také trochu odchylně, Blažek tab. 23 dobře.)

Malý z Tulechova v. z Tulechova.

Mandl z Mandlsteina. Erb rodiny této byl prý štít polovičný, v pravo žlutý s polovičnou orlicí černou, v levo červený a přes něj dva žluté pruhy pošikem od pravé dolů. Za klénot 3 péra zlaté, černé a modré (?). Tak Král na str. 263.

z *Mangoltu* rytíři měli prvotně na štítě jen rybu, jako Prlíkové z Nejdka; tak 1486 Jetřich. (Kolář z arch. křížov.) Jejich pozdější erb byl štít bílý a v něm na kříž pošikem dva červené praporce, a kde se křížují, je na příč položena ryba, přikryvadla červená bílá a nad helmem zelený oblouk nahoru otevřený a na něm též znamení, jako na štítě. (Jak. sb.) Tak i 1555 Jošt.

z Mansfeldu viz Naučný Slovník V, 519, Kadich 227, Blažek tab. 159.

Manovský z Manova přijmění rodiny na Moravě osedlé. Erb její byl tento:

Štít zlatý a v něm černá hlava buď Zubří neb býčí se stříbrnou houžví v chřípech, kolčí helm s přikryvadly černými zlatými, koruna a na ní jelení rohy své přirozené barvy o třech parozích. (Kadich-Blažek na str. 76 a Král na str. 334.)

Mařan Bohdanecký z Hodkova. Pokud lze z vývodu Frankova v Roudnickém arch. souditi, byli předky Mařanův Matouš († 1578) a syn jeho Jan starší († 1617). Tohoto syn Jiří M. Bohdanecký měl již erb, aniž se ví odkud (prý od krále Jiří, což jest pochybné), neb v majestátu d. 1639, 30. listopadu píše se, že se mu dává stav vladický a erb polepšuje. Nový tento erb obsahoval z části erb starých Bohdaneckých z Hodkova, totiž: Štít na šíř rozdělený, vrchní polovice zase na dél rozdělená, v pravo modrá se 3 zl. hvězdami nad sebou, v levo červená a v ní ryba lín jako oblouk ohnutá, s hlavou nahoru k pravé obrácená a šípem dolů obráceným prostřelená, zpodní polovice bílá a v ní na zeleném vršku žlutý šraňk s sedmi špicemi, z nichž prostřední ostatní převyšuje, helm otevřený s korunou a přikryvadly modrými, červenými a za klénot týž šraňk, jako na štítě. (Reg. král. Meraviglia na tab. 130. Pam. arch. V, 377.) Jan Nikodem, syn Jiříkův, vykládal dvorské kanceláři, že jeho předek Bohuchval, byl již od krále Jiří vladyctvím obdařen a dosáhl toho, že vyzdvížen do rytířského stavu (1678, 14. března). Při tom i změněn erb jeho takto: Štít třemi safiry, v nichž každém je hvězda o šesti špicích na čtyři pole rozdělený, 1. a 4. pole červené a v něm lín své přirozené barvy ohnutý a prostřelený, ale vždy do vnitřku štítu obrácený, 2. a 3. pole bílé a v něm na zeleném vršku šraňk, dvě helmice, na pravé lín, na levé šraňk. (Frankova sbírka v Roudnici.) Odchylně popisuje Král na str. 268.

Marek z Bavorova. Majestátem d. 1595, 6. dubna dán Václavovi Markovi stav vladický a erb. Tento byl štít červený, u jehož zpodu zelený pahrbek a na něm lev sv. Marka sedící, totiž zlatý lev s tváří k pozorovateli obrácenou, sice tělem k pravé straně, ocasem vzhůru ohnutým a modrými křídly, drže v jedné přední noze pero bílé a v druhé otevřenou knihu, též bílou, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot týž lev. (Jak. sb., Král na str. 325, jenž jej zbytečně nazývá lvicí.)

Marklovský z Žebráče a z Pernšteina přijmění staré rodiny v Slezsku. Majestátem d. 1716, 20. října povýšeni bratří Jáchym, Kryštof a Bernart M. z Ž. a z P. do panského stavu kr. Č. a potvrzen jim jejich erb, totiž:

Štít zlatý a v něm černá hlava buvolova, majíc chřipě kruhem (bílým?) prostrčené. Nad štít přidána (1716) panská koruna. Ot. helm s korunou a přikr. zlatými černými; klénot táz hlava černá. (Reg. královská, Meraviglia na str. 239 a tab. 106, Král na str. 334, Blažek na str. 45 popisuje odchylně červený štít.)

Markolt z Tedražic. Majestátem d. 1490, 28. dubna potvrzen Pavlovi z Novévsí, jehož Jan (Mutrplos) z Tedražic, nejvyšší písář kr. kanceláře, k erbu přijal, štit červený a v něm bílá lví noha se žlutými drápy, prostřelená opeřenou střelou, tak že krev prýští a klénot tří péra, prostřední červené, ostatní bílé. (Viz díl I. na str. 94.) Jan a Petr Markolt slovou 1491 sestřenci Mutrplosovými a Petr píše se 1507 poprvé z Tedražic. Jestliže tedy nebyli synové Pavlovi přijati od Mutrplosa k erbu později tři Markoltové měli erb popsaný po dobu svého trvání až do 17. století. (M. tab. 14 a Král v Hradech IX. na tab. mají zcela jiný erb.)

Markvart ze Zlatého pole, přijmění rodiny málo známé, která se nesmí másti s Mazánky ze Zlatého pole. Erb jich popisuje se takto: Štit červený a na něm ze zpodu zlatá koruna, z níž vyniká půl koně bílé barvy s černou uzdou, přikryvadla červená bílá a nad helmem týž kůň polovičný. (Jak. sbírka.) L. 1786 žil Frant. Jiří M. ze Z. p.

Maršovský z Krčina. Král Ferdinand povoliv (1554, 26. října) Martinovi Maršovskému, aby se psal z Krčina, dal mu tento erb: Štit modrý, v němž oblak své přirozené barvy se vidí, z něhož ruka zavřená až po pěst vyniká, k levé straně ukazujíc jedním prstem, kolčí helm s přikryvadly červenými, modrými a nad tím křídlo orlí barvami na příč rozdelené, svrchu červené, pod tím modré. (Reg. král.)

Známý spisovatel Samuel Martini z Dražova obdržel erb a heslo buď od nějakého palatina neb krále Bedřicha Falckého; za heslo si volil název lesu u Hořovic. Erb jeho byl štit pošikem od pravé k levé rozdelený a tuším tak, že zpodní polovice byla menší. Tato byla týmž směrem rozdělena, že vrchní část byla černá, zpodní žlutá, v horní straně modré byl lev na dotčené černé straně ležící bílé barvy, maje hlavu průčelím obrácenou a hřbet zlatou střelou, z níž dolní polovice s opeřením vyniká, prostřelenou, nad helmem točenice modrá žlutá s přikryvadly černými žlutými a modrými bílými a nad tím dva rohy buvolové barvami na příč dělené, žlutý černý a černý žlutý, mezi tím meč se zlatou rukovětí ostřím dolů obrácený, a skrze zlatou korunku prostrčený. (Jakub. sb.)

Mašek z Masburka přijmění rodiny Pražské r. 1750 nobilitované, jejiž erb byl tento:

Štit červený a na trávníku stojí průčelím oděnec, maje na helmě 3 péra pštrosová (bílé, žluté, bílé), na stehnech modré nohavice, bílé punčochy, černé střevíce a opásán jsa černou pochvou se zlatým kováním, drže pravici meč vytasený a levicí se opíráje o pancíř, kdež jest číslo 3, helmice s korunou a přikr. červenými bílými, nad tím zase týž oděnec, ale do polovice. (Kadich-Blažek str. 270, tab. 192.)

Matheides ze Zavětic. Matheidesové měli týž erb jako Závětové ze Zavětic, ale připomínají se teprve v 17. století, kdežto o Závětách se v tu dobu již ničeho nedočítáme, tak že se zdá, jako by byli Matheidesové jich potomci. Majestátem d. 1709, 2. ledna dán Janovi Jozefovi M. ze Z., agentu u dvorské kanceláře, rytířský stav a potvrzen jeho erb. (Reg. král.)

Erb jejich byl: Štít modrý, na pruhu žlutém pošikem od zpodu nahoru jdoucím černá orlice rozkřídlená přikryvadla černá žlutá a modrá žlutá, klénot tři péra pštrosí, prostřední černé, ostatní modré. (Kadich-Blažek tab. 60, Jak. sb., odchylně Král na str. 308.)

Mathiades z Grynfelsu. Rodina tato vyskytuje se v Praze v 17. st. Erb její byl štít na čtveru křížem rozdelený v 1. a 4. poli červeném bílý pelikán na hnizdě s mláďaty 2. a 3. žluté s 3 pruhy (modrými?) pošikem položenými, klénotem jsou dvě křídla barvami rozdelená bílé červené a žluté modré a přes ně dva praporce též barvami dělené, žlutý modrý a bílý červený, na kříž pošikem položené. (Král na str. 296.)

Mathyseus z Hostinné. Král Vladislav obdařil (1483, 7. listopadu) Jindřicha z Hostouně (? de Hostuna) a příbuzné jeho erbem. (Viz díl I. na str. 93.) Tento erb potvrzen (1628, 17. dubna) Samuelovi M. „z Hostiny“ a polepšen takto: Štít modrý a v něm pták Phoenix rozkřídlený přirozené barvy (světlohnědý) se zlatou halží na krku, sedě na hnizdě hořícím, turn. helm s korunou a přikryvadly modrými žlutými, za klénot též znamení, jako na štítě. Při tom připustili se ujcové jeho, synové Jiřího *Havránka*, k témuž erbu, pokud by Samuel dědicův nezanechal. (Reg. král., Jak. sb. Král na str. 358.) K tomu asi nedošlo, poněvadž Mathyseové ještě r. 1788 žili.

Matounský z Florentinu v. Bydžovský.

Kryštof Mattigkofer v. Sternfels poslední mincmistr v Budějovicích (1578–1612) měl tento erb: Štít dvěma pruhy od prostředku vrchu obloukovitě k oběma stranám jdoucími na 3 díly rozdelený, v obou vrchních částech po hvězdě (o 6 špicích) a měsíci, jehož rohy jsou dolu obráceny ve zpodní části prostý lev ve skoku, drže v přední noze tři proutky nebo cosi tomu podobného, nad helmicí točenice a z ní vynikají rohy na spůsob sloních trub, u jichž úst je po hvězdě a mezi těmi rohy polovice lva též spůsoby, jako na štítě. (Vyobrazení Miltner, Privatmünzen tab. XXXI, 261.)

Matyáš z Borovska. Majestátem d. 1586, 6. ledna povoleno Volfovi *Knejzlovi*, písáři při soudu komorním a Václavovi Matyášovi komorníku při dskách zemských, aby se psali z Borovska a dán jim tento erb: Štít na příč polovičný, vrchní pole černé a v něm bylina jetel o třech lístcích (totiž jetelový lupen), zpodní dělené, v pravo žluté, v levo červené, točenice, křídlo černé a v něm týž jetel. (Reg. král.)

Matuška z Topolčan, přijmění vladické rodiny, která pocházela ze Slovenska a odtud se dostala do Moravy a Slezska. Prvotní jich erb byl červený štít a na něm oděnec vykračující, drže pravici dobytý meč a levici maje o bok popřenou, přikr. týchž barev, klénot tři péra, dvě červená, prostřední bílé.

Když povýšení (1715, 3. května) do panského stavu obdrželi, polepšený erb totiž: Štít křížem na čtveru rozdelený, v 1. a 4. poli starý erb, v 2. a 3. černém klobouk červený dolů obrácený se zlatou střechou ohrnutou s dotčenými 3 péry, z něho vycházejícími, přikr. červená stříbrná a černá

zlatá, nad štítem tři helmice, na dvou krajních polovičný oděnec, jako na štítě, na třetím klobouk již popsaný. Když nabyli v Prusku hrabského stavu, stal se jich erb ještě složitějším. (KB. tab. 60, B. tab. 24.)

Matyáš a Netr z Glouchova. Obě tyto rodiny, které sem přišly ke sklonku 16. století, měli tento erb: Štít modrý, v něm uprostřed bílá lilie, nadní dvě žluté hvězdy podle sebe, pod ní žlutý měsíc rohy vzhůru, přikryvadla modrá žlutá, za klénot dvě křídla dělená modrou a žlutou barvou a mezi nimi dotčená čtyři znamení, jako na štítě. (Jak. sb. Král na str. 352.) Kolář popisuje (z arch. mus.) erb Barbory Matyášové, štít na čtyři pole křížem rozdelený, v 1. a 4. podobné erbu Příchovských, 2. bílé a na něm červená hlava pohanská s krkem a bílým páskem, 3. červené a v něm 3 bílé hvězdy nad bílým měsícem, klénotem jsou tři paví péra vyzdvížená. Zase jinak Král v Hradech II. tab

Matyáš ze Sudetu. Majestátem d. 1558, 6. prosince propůjčeno Danielovi Matyášovi právo, aby se mohl psát ze Sudetu a dán mu tento erb: Štít zlatý a v něm od levé k pravé znamení nebeské Taurus (býk) z oblaku až po zadní kýty vyskakuje, maje na pleci a krku sedm hvězd nebeských a rohy zlaté barvy a okolo rohů věnec zelený na hlavě (týž Taurus má být černé barvy), přikryvadla zlatá černá a za klénot týž Taurus, jako na štítě. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 293, Meraviglia tab. 30. Tak i v Jak. sb. a v Králově Heraldice na str. 334.) Rok před tím (1557, 3. dubna) obdrželi týž erb Šimon *Proxenus* a Jiří *Polenta* a psali se též ze Sudetu. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 394.)

Matyáš z Veveří. Do sídla Veveří starých vladyk z Veveří přiřazenil se Matyáš (asi 1. 1490), a později týž statek i ujal. Možná že byl k jich erbu přijat, možná, že si jej osobil a mlčky podržel. Erb měl po nich hradbu do polovice štítu a na ní opice s jablkem.* K témuž erbu přijal Jan Matyáš Matěje *Šilhavého*, což majestátem d. 1565, 10. října stvrzeno. (Reg. král.), a Matěj zase přijal k témuž erbu Ondřeje. (Seznam v arch. min. vnitra.)

Matyášovští z Matyášovic bydleli od 16. st. i v Čechách i na Moravě, ale nepocházeli z žádné z obou zemí. Erb jich byl tento: Štít napříč polovičný, v horní červené polovici půl černého psa s jazykem vyplazeným, dolní polovice bílá, u jejíhož zpodu zelený trávník s 3 pahrbky, na nichž vyrostly tři zelené květinky s červenými růžovitými květy, helm s korunou a přikryvadla červená a bílá a z koruny vyniká polovice černého psa, jako lze viděti na štítu. (Jakub. sb. a Král na str. 281 a v Hradech IV. na tab. Trochu jinak a bez barev Kadich-Blažek tab. 60.)

Mauk z Königshamu, přijmění erbovní rodiny ku konci 17. st. v Praze osedlé, o jejíž začátcích není nic známo. Erb jich byl tento: Štít čarou od vrchu ke zpodu na dvě polovice dělený a v té čáre dělené stojí řemdih

*) Kolář viděl pečeť Jana Matyáše z V. z r. 1555 v arch. Novohradském a popisuje veverku s ořechem snad nedopatřením.

neb buzikán palcí vzhůru postavený bílé barvy. Pravá polovice je žlutá a v ní modrý pták noh majé ocas mezi zadní nohy zatočený, v levé polovici červené bílý prostý lev s dvojnásobným ocasem; oba, noh i lev, jsou k sobě obráceni a drží předními nohami dotčený buzikán, jako by se o něj prali, přikryvadla červená bílá a modrá žlutá, točenice červená modrá a na ní dvě křídla barvami na přič rozdelená, žluté modré a červené bílé, mezi nimi pak se polovice bílého lva vidí. (Jakub. sb.)

Max v. Maxu (v. Maxen) příjmění rodiny z Míšně pocházející, která také pobývala v Čechách v 16. a 17. století. Jak jest viděti na pečetech l. 1585 a 1610, měli na štítě tři lupeny (snad lipové) se stopkami, ostrou stranou dolů obrácené, 2 při vrchu, třetí pod nimi. Za klénot měli tři listy podlouhlé. (ČČM. 1840 str. 153, 161, Arch. DZ. IX, 3.) Zcela jiný erb Kadich-Blažek tab. 60 a 61.)

Mazanez z Frymburka. Majestátem d. 1557, 12. dubna povoleno Bohuslavovi *Mazanci* a Janovi Škorňovi, aby se psali z Frymburka a dán jim erb: Štit modrý a v něm u zpodku tři pahrbky červené, na nich noh pták celý zadníma nohama k pravé obrácený s rozletitými křídly, rozzavenými ústy, předníma nohamu roztaženýma, majíc se k pochopě (totiž ke skoku) zlaté barvy, přikryvadla modrá žlutá, dva rohy buvolové červený a modrý a mezi nimi polovice žlutého lva těch rohů se držícího. (Reg. král.) Již l. 1562, 20. března erb Mazancův polepšen (Konc. arch. šlecht.), tak že měli potom štit na čtvero křížem rozdelený, 1. a 4. pole černé a v něm noh žlutý, 2. a 3. červené a v něm lev bílý, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, za klénot dva rohy barvami na přič rozdelené, pravý černý žlutý, levý bílý červený a mezi nimi lev žlutý předníma nohamu se rohou držící. (J. Miltner Privatmünzen tab. XXXI., Jak. sb., Král na str. 298 a v Hradech I. na tab.)

Mazánek ze Zlatého pole neb z *Guldenfeldu*. Majestátem d. 1642, 25. září dovoleno Jiřímu Mazánkovi, aby se psal ze Zlatého pole neb Guldenfeldu a dán mu tento erb: Štit žlutý, přes nějž tři pruhy černé od pravé strany k levé na pokos dolů přetažené, turn. helm s korunou a přikryvadly žlutými černými, nad tím dvě křídla orličí žlutou a černou barvou střídavě rozdelená (pravé žluté černé, levé černé žluté) a mezi nimi ruka lidská, zlatý proutek vzhůru držící. (Rybíčka v Pam. arch. III, 363, Jak. sb. Král na str. 292 a 307, ale rozdílně.)

Mazaný ze Slavětína. Svobodnická rodina Mazaných seděla v 16. stol. v Hrachovicích, ale Jiřík, jenž měl statek v Slavětině, psal se již l. 1551 ze Slavětína. Majestátem d. 1559, 4. ledna dán bratřím Václavovi, Jiříkovi a Martinovi M. ze Sl. erb tento: Štit modrý, v němž kos pták černé barvy k pravé straně obrácen jsa stojící, maje nohy, pazoury a nos zlaté, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými a černými a nad tím vším pštrosí péro bílé barvy. (Reg. král., Paprocký o st. pan. 396.) S tím se shoduje Meraviglia na tab. 15 a Jak. sb., avšak tu jest i jeden výkres, kdež jest přes štit pošikem od pravého hor. koutu široký bílý pruh a v něm kos.

Větev, na níž kos sedí, v Kralově Heraldice na str. 340, jest pozdější přídavek.

Mecerodové z Mecerodu a Raichvaldu měli na bílém štítě pruh pošikem od pravého koutu dolů černé barvy, který buď byl složen ze samých rout aneb se objevuje i jako pruh z obou stran zubatý, nad helmem jest křídlo týchž barev jako štít. (Pečeti z l. 1594 a 1598 v arch. Třebonském a Král na str. 305.)

Medek z Krymlova v. Kropáč.

Medek z Mohelnice. Bratří Václav, Tomáš a Jan Medkové, strýci Albrecht Šmid, Ondřej Hain a Matěj Ebrspach nabyla majestátem d. 1589, 28. září vladyctví. Erb jich byl štít bílý a na něm modré křídlo orličí s hvězdou na něm, přikryvadla modrá bílá a za klénot též znamení, jako na štítě. (Jak. sb. Král na str. 344, avšak Brusův se to netýče.)

Meitolárové z Meitolu (v starší době z Majtolu, v. Maiental?) měli na štítě kotouč, okrouhlou desku s krajem povýšeným. Tak na pečeti Jiříkově (1507) v arch. Třebonském.

Mél ze Střelic (něm. Mehl). Král Ferdinand povýšil Baltazara M. ze St. do Říšského stavu šlechtictví (1531, 27. června) a potvroutil a polepšil jeho posavádní erb. Tento posud byl: Štít křížem na čtyři pole, bílá a červená, rozdelený a prostředkem jde modrý pruh, v němž jsou 3 bílé lile, kolčí helm s přikryvadly bílými červenými a nad tím bílá labuť rozkřídlená a v každém křidle jde po délce modrý pruh, v němž jsou 3 lile a v pysku drží labuť zlatou střelu. Erb ten byl polepšen tak, aby byl turnérský helm a nad ním koruna. (Rodop. paměti v arch. zemském.) Majestát tento potvrzen (1558, 19. března) Jiříkovi synu Baltazarovu. Obraz odchylný Meraviglia na tab. 107.

Melantrych z Aventinu. Majestátem d. 1557, 14. srpna dovoleno Jiříkovi *Melantrýchovi* a Tomáši, bratřím *Roždálovským*, aby se psali z Aventinu a dán jim erb: Štít pošikem rozdelený, svrchní polovice žlutá a v ní lile (dvojnásobná) bílá, zpodní pole černé a v něm půl muže bradatého ve zbroji, majícího na hlavě věnec zelený a ruku levou podepřenou a pravou vzhůru vyzdvíženou, drží v ní svíci rytířskou hořící, přikryvadla černá žlutá a černá bílá, točenice, za klénot dva rohy barvami na příč rozdelené, pravý černý žlutý, levý bílý černý*) a mezi nimi půl muže jako na štítě. (Reg. král. Meraviglia tab. 138, Král na str. 308, Jak. sb., avšak tuto odchylky.) Majestátem d. 1596 26. června polepšen erb tento synům Tomášovým takto: Štít na dél polovičný, pravá strana žlutá a v ní na příč pruh černý a v něm lile bílá, v levém přidána pod muže skála a do pravé ruky dán mu meč. (Reg. král. O připuštěných k tomuto erbu viz článek *Bydžovský*.)

Melcár z Braitenberka. Jakub M. objevuje se s tímto heslem již l. 1589 v tituláři, ale Jiří Pontanus též z Braitenberka jako císařský palatin dal

*) V majestátu l. 1596 naopak.

I. 1604, 29. září strýcům Kašparovi, Fabianovi, Jakubovi a Matouši M. z B. tento erb: Štit polovičný, svrchu modrý, od zpodu červený a v tomto pahrbek zlatý, na němž věž bílá s 3 okny a tolikéž kranci, z jejichž vršku anděl přes polovici se vyzdvihuje, jsa oděn bílým rouchem s červenou štůlou a ten vše horní pole obsahuje, pravou rukou mečem ohnivým, jehož rukověť jest pozlacena, blýská, v levé drže zlatý štit okrouhlý, na němž tvářnost slunce stkvoucího, dvě odtud pinty neb šnury, též zlaté, z každé strany meče poznenáhlu dolů se spouštějí, nic méně s křídly po zadu bílými široce roztaženými, na jehož hlavě vlasy zkadeřavené žloutnou a na ní věnec z zeleného bobku uvitý a na čele znamení vítězné kříže se spatruje, helm zavřený, točenice a přikr. bílá červená a modrá bílá a z točenice přes polovici vychází jiný anděl v té vší postavě, jako v štíte. (Reg. Pontánova.)

Melcerové z Frydberka, v Olomoucku osedlí, měli štit klínem červeným jdoucím od zpodu nahoru a končícím se ostřím v samém vrchu, na tré rozdelený, u zpodu klínu 3 pahrbky, na nichž se spatruje bílý lev, v polích vedlejších, černém a žlutém po lili žluté a černé, klénotem jsou dvě křídla barvami napříč rozdelená, černé žluté, červené bílé, na nich lile proměněné barvy a mezi nimi polovičný lev, drže pravou lili. (Tak bez barev na pečeti Danielově. (1599, 1600 v arch. zemském, obraz má Blažek na tab. 70. i polepšený erb.)

Melhauzský z Lipan. Majestátem d. 1540, 7. února povoleno Janovi Melhauzskému, aby se psal z Lipan a dán mu tento erb: Štit bílý, v němž jest klas z ovsa, na němž pták strnad sedí, přikryvadla bílá žlutá a nad helmem pták strnad rozkřidlený na klasu ovsa sedí. (Reg. král.)

Melický z Výškova. Majestátem d. 1579, 5. května dáno Ondřejji M. z V. vladyctví a tento erb: Štit v půli na příč rozdelený, svrchní pole žluté, v němž je modrá lile, zpodní modré a v něm zámeček neboli kastel o třech vězech, po třech stínkách, u vrchu v prostřed nad branou větší věž a z obou stran po jedné menší bílé barvy, kolčí helm s točenici a přikryvadly žlutými modrými a bílými modrými, nad tím křídla orlová rozkřidlená, barvami na příč rozdelená, pravé žluté modré a levé modré bílé, mezi nimiž uprostřed zpodku lile modrá, jako ve štíte. (Reg. král.)

Mělnický z Sonensteina. Erb této rodiny byl prý modrý štit, u zpodu zelený vršek a na něm dva žlutí lvi k sobě obrácení, držíce zlaté slunce. Klénot mezi černými rohy skála a nad ní slunce. Tak Král na str. 324.

Mencel z Kolsdorfu (lat. Menzelius). Cis. Rudolf dal (1578, 24. března) Janovi a Jakubovi Menclům bratřím a Floryanovi Tormaniklovi strýci jich tento erb: Štit vzhůru k pravé straně dolů (tedy pokosem) rozdelený, vrchní polovice bílá a zpodní červená a uprostřed štítu (totiž přes celý) medvěd své přirozené barvy, ke skoku se maje, jsa oštípem od zpodku na příč probodený (tak že hrot skrze záda vyšel), s vyplazitým jazykem, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, koruna a medvěd s předníma nohami (tedy polovičný) jako ve štíte. (Arch. šlech-

tický.) Nad to byl dán Janovi písáři města Brna nový majestát (1596), aby se psal z Kolsdorfu. (Reg. král., souhlasí pečeť Janova z r. 1597.)

Menšík z Mensteina. Menšíkové pocházejí z Prachatic a bratří Jakub a Kašpar nabyl vše erbu a hesla psali se z Mensteina. Erb jich byl: Štíť napříč polovičný, vrchní polovice žlutá a zpodní modrá, a v té modré u zpodu tři zlaté pahrbky, a na nich stojí lev k pravé obrácený ve skoku s dvojitým ocasem, žlutý v modrém a modrý v žlutém a týž lev drží předníma nohami zlatou desku s obrazem zářícího slunce, helm s korunou, přikryvadla modrá žlutá a za klénot polovičný lev modrý drží slunce, jako bylo v štítě. (Jakub. sb., Král na str. 284.)

Meruna z Mohrenfelsu. Erby jich popisuje Fr. Teply v ČČH. 1924 str. 484, ale dva odchylné.

Václav *Metelský z Felderfu* (prvotně Felndorfu), v jižních Čechách osedlý (1519—1544) měl štít čtyřmi klíny od vrchu dolu položenými a třemi od zpodu proti nim jdoucími, napříč rozdělený. Tak na jeho pečeti z r. 1531 v arch. Novohradském.

Erby *Metternichův* vyobrazeny jsou v dílech Meraviglia tab. 85 a 86 a Kadich-Blažek tab. 61; v Hradech XIII. na tab.

Metychové z Čečova měli na stříbrném štítě lva zelené barvy na zadních nohách stojícího a jako ke skoku se majícího, klénotem byla kyta z pavích per. (Král na str. 323, Hrady XII. tab. též pečeť Jáchymova z r. 1595.)

Mezlecký z Palmolevu. Císař Leopold I. dovolil (1691, 29. května) Janovi Jaroslavovi Mezleckému, hejtmanu panství Brandýsského, aby se mohl psati z Palmblöwen a obdařil jej tímto erbem:

Štít modrý a v něm mezi dvěma hůrkami, pravou hnědou a levou žlutou strom palma a vedle něho dva žlutí lvi s rozdvojenými ocasmi a jazyky červenými vyplazenými, jednou nohou přední se o týž strom opírajíce a v druhé noze zelený věnec vavřínový držíce, kolčí helm s korunou a přikryvadly modré, žluté barvy, nad tím polovice žlutého lva, držícího zelenou větev palmovou. (Reg. král.)

Erb *Mezňanských z Mezného* viděl Kolář v „Moravském museum“, totiž na štítě tři střely, dvě křížem pošikem a třetí rovně po ose štítu, u všech hroty nahoru. Král str. 363 popisuje tři zlaté střely na červeném štítě. Klenot není znám.

z Michalovic. Majestátem d. 1554, 14. září povoleno Bohuslavovi a Petrovi bratřím, aby se psali z Michalovic a dán jim tento erb: Štít na tři pole na příč rozdělený, vrchní červené, prostřední žluté a zpodní černé, přes všecky pole půl berana (bílého) se zlatými rohy, vyskakujícího, přikryvadla červená bílá a černá zlatá, za klénot půl berana mezi dvěma rohy, barvami na příč rozdělenými, pravým bílým červeným a levým černým žlutým. (Reg. král.) Jak svědčí obraz erbu současný, má beran vyskakovati ze tří zelených pahrbkův. (Miltner Privatmünzen tab. XXXIII: S odchylkami také Jak. sb. a Král na str. 290.)

Michek z Radostína. Majestátem d. 1528, 25. dubna dán Mikuláši z Radostína tento erb: Štit blankytný a přes ten štit pruh žlutý a na něm ještěrka zelená, nad štítem helm s přikryvadly blankytnými žlutými a nad tím tři pštrosová péra, dvě bílá a třetí prostřední žluté. (Reg. král.) S tím shoduje se i pečeť Petra Michka z R. (1549) v arch. mus. Později malováno tak, že byl poškem šindel a nad ním ještěrka na něm lezoucí. (Paprockého Zrcadlo 373. Tak i Král na str. 346, ale rozdílně v klénotu.) Nicméně pečetí (1613) Lidmila Předborská roz. z Radostína tak, jak je v majestátu popsáno. (Arch. DZ. IX, 2.)

Michna z Vacinova. Martin Michna úředník na Budyni, obdržel majestátem d. 1598, 14. srpna vladcytví, aby se psal z Vacinova a erb tento: Modrý štit a v něm půl zajíce žlutého po zadní kýty vzhůru vyzdviženého, majícího nohy rozložené a obráceného od levé strany k pravé, turn. helm s přikryvadly modrými žlutými a žlutými černými a točenici s rozletitými feflíky týchž tří barev, z nichž vynikají dva rohy buvolové, na příč barvami rozdělené, žlutý modrý a červený žlutý a mezi týmiž rohy dva šípy křížem přeložené s opeřením modrým. (Reg. král., Paprocký o st. ryt. 421, trochu odchylně Meraviglia tab. 68, Kadich-Blažek tab. 62, Blažek tab. 25., Hrady VIII, XIV. tab. v Jak. sb. a Král na str. 332.) Erb ten a starodávný rytířský stav potvrzen (1617, 12. října) jemu a bratru jeho Jiřímu. (Koncept v arch. šlecht.) Tento štit pak zcela zavržen, když byli oba (1622, 3. srpna) do panského stavu Říše vyzdviženi. Nový erb byl: Štit poškem od dolního levého koutu nahoru rozdělený, horní pole žluté a v něm černá orlice pod korunou (rozkřídlená), zpodní pole červené a v něm bílý lev s korunou a rozdvojeným ocasem, na zelené výšině o třech pahrbcích stojící, turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a bílými červenými, za klénot táz orlice, mající na prsech zlaté F pod korunou. Nové polepšení stalo se, když byl P. M. z V. povýšen do hrabského stavu Říšského (1627, 20. srpna). Nový erb byl takový: Štit křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole rozděleno na čtyři části pruhy, prvním zpodním a třetím bílým a ostatními červenými, 2. pole žluté a v něm černá orlice rozletitá, pod korunou, 3. pole černé se žlutým lvem (pod korunou) majícím ocas rozdvojený, uprostřed štítu štítek pod zlatou korunou modrý a v něm písmeno F, tři helmice s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, na pravé orlice na levé lev, jako na štítě a u prostřed páv své přirozené barvy drže prsten v ústech. (Reg. císařská ve Vídni.) Vše to platilo pro potomky Pavla, nejstaršího syna Martinova, kteří brzo vymřeli.

Martin Jaroslav Michna, prý nejmladší syn Martinův, dosáhl vladcytví kr. Č. teprve l. 1637. Jeho tuším erb byl štit poškem od horního pravého koutu dolů polovičný, horní polovice modrá a v ní žlutý lev s rozdvojeným ocasem v běhu, dolní polovice červená a v něm ruka s ramenem zbrojným držící v hrsti kord obnažený, dvě helmice pravá s přikryvadly modrými žlutými a nad ní týž klénot, jako v majestátu r. 1598 (levý roh snad modrý

a žlutý) na levé helmici s přikryvadly červenými žlutými tři praporce, žlutý modrý a červený s tyčkami a hroty žlutými. Avšak když týž Martin I. 1663 6. června do panského stavu starých rodů v král. Č. povyšen, dostal nový erb totiž: Štit křížem na čtvero rozdelený 1. a 4. pole rozdelené střídavě na bílé a červené pruhy na zdél (kolmo) položené, 2. a 3. pole též tak rozdelené černými a žlutými pruhy, v onom černá orlice k pravé straně obrácená, pod korunou v tomto žlutý lev, erb král. Č. U prostřed štitu je modrý štítek s bílým pruhem a nad tím koruna, nad štítem dvě helmice s korunami a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, na pravé páv své přirozené barvy se zlatou korunou drže v ústech zlatý prsten s drahým kamenem, na levé lev jako na štitě. (Meraviglia tab. 68.) Když pak vnukové jeho (1711 14. ledna) do hrabského stavu povyšeni, ponecháno 1. a 4. pole, jako bylo dříve a do 2. a 3. pole dáno to, co bylo dříve jen v 2. poli, totiž orlice. Štítek v prostředu změněn tak, že byl na příč rozdelen, v horním modrému poli zlatý lev s rozdv. ocasem, v dolním červeném ruka zbrojná s kordem, helmice byly tři s korunami a přikryvadly bílými červenými a žlutými černými, na pravé páv s rozloženým ocasem a chocholkou na hlavě, drže v ústech prsten, na levé lev v pravo obrácený, a uprostřed dva rohy modrý žlutý a žlutý modrý a mezi nimi šípy křížem přeložené. (Reg. král.)

„Michovský z Bočkova“. Tak připomíná Král na str. 287 rodinu a popisuje erb její na příčném pruhu 3 růže, ale má státi Mnichovský z Bochova, kteří sice také mají růže, ale jinak, o čemž lze srovnati náš článek Svitavský.

Mikeš z Hrobčice v. Hrobčický.

Milach z Milachu. Baltazar Milach byl I. 1640 pojednánym nad po mezními cly. Císař Ferdinand obdařil jej (1653, 3. ledna) erbem a heslem (snad z Říšské kanceláře). Erb jeho byl štit křížem na čtvero rozdelený, 1. a 4. pole černé a v něm zlatý lev drže 3 lilie, 2. a 3. červené s bílým pruhem uprostřed, štítek modrý s bohyní Fortunou stojící na zeměkouli, helm s přikryvadly červenými, bílými, černými a žlutými a za klénot mužská ruka s ramenem, držíc kord v hrsti. (Arch. v zámku Mníšeckém. Meraviglia str. 80 a na tab. 49 odchyluje se v podrobnostech.)

Milér z Mildenberka. Císař Ferdinand dal Matesovi Müllerovi, měšťanu, radnímu a obchodníku v Novém m. Pr. (1633, 14. prosince) erbovní list, aby se psal z Mildenberka a vysadil mu tento erb:

Polovičný štit, zpodní pole červené a na zlatém vršku skřivan pták, mezi dvěma vinnými révami se zelenými lupeny a jediným modrým hroznem. Horní polovice jest rozdělena, v levém červeném poli jest bílý gryf pták, drže granátové jablko otevřené, v pravém žlutém vyniká z dělící čáry černá orlice s červ. jazykem vyplazitým. Turn. helm pod korunou s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křídla orličí rozložitá, barvami na příč dělená, levé (shora) bílé a červené, pravé

žluté a černé a na každém granátové jablko ; mezi nimi pak dotčený vršek, tak jak je popsán.

S touto rodinou patrně nesouvisela jiná, ač měla skorem stejné heslo. Jiří *Miltner*, obyvatel ve Vratislavi, ale z Mohuče pocházející, obdržel (1666, 30. června) erbovní list, aby se psal z *Mildtenberka*. Erb mu byl dán:

Modrý štít a na něm křížem dvě (zlaté) střely, na ostří žlutý půlměsíc mající, s rohy k levé obrácenými. Turn. helm pod korunou s přikr. modrými, žlutými, a nad tím 2 žluté střely křížem položené. (Oboje v královských reg.)

Milevinský v. Papež.

Miličovský z *Braunberka*. Jiří Erazim Miličovský byl l. 1628 arcibiskupovým hejtmanem na Červ. Řečici a nabyl asi v ty časy erbu a hesla snad od nějakého palatina. Císař Ferdinand II. polepšil jeho erb (1635, 15. srpna) takto: Štít na čtvero křížem rozdělený, ve dvou polích žlutých skála přičervenalá a na ní kamzík celý, ve skoku k pravé straně obrácený své přirozené barvy, ostatní dvě pole na tři pruhy napříč rozdělená, horní levé (zhora) na černý žlutý a červený a dolní pravé na bílý žlutý a modrý, turn. helm, přikryvadla žlutá černá, modrá a bílá, červená, modrá, koruna a z ní vynikají křídla orličí, barvami na příč rozdělená, bílé červené a žluté černé a mezi nimi dotčený kamzík. Císař Ferdinand III. obdařil (1652, 3. října) Lorence Františka M. týmž erbem a heslem. (Reg. král. Meraviglia na tab. 107 trochu jinak.)

Millesime (vl. *Caretto di Savona, conte di Millesimo*) přijmění staré italské rodiny, která nabyla l. 1657 inkolátu v Čechách v panském stavu a měla erb tento:

Černý orel Říšský pod korunou a na jeho prsou ovální štít červený a na něm pět zlatých pruhů poškem od pravého rohu dolů jdoucích. Týž orel stojí pravou nohou na dvou korunovaných zlatých lvech (určitěji na hlavě levého), majících rozzavená ústa a zapřažených do káry (*caretto*), na níž stojí pravá noha orlova. (Meraviglia na str. 149 a tab. 69. Viz i Hrady VIII. tab.)

Milnerové z *Milhauzu* (*Müllner v. Mühlhausen*) přišli do Čech odkudsi z Němců, dosáhli tu přijetí do stavu rytířského a domohli se na krátký čas nemalého jméni. Erb jejich byl štít polovičný, pravé pole modré a v něm polovice žlutého kola palečného (mlýnského, celého o šesti loukotech), levé červené a v něm bílý pruh poškem od pravého horního koutu dolů a v též pruhu tři lipové neb leknové lupeny nad sebou a ostřím vzhůru obrácené, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot dvě křídla barvami na příč rozdělená pravé žluté modré, levé bílé červené. (Jak. sb. Král na str. 268.) Obraz štítu v Milnerových *Privatmünzen* tab. XXXIII., Meraviglia tab. 139, ale tu levé pole žluté, pruh černý a lupeny bílé. Viz i Hrady X. tab.)

Milner z *Mildtenberka* v. Miler.

Minc z *Zárušic*. Král Ferdinand dovolil (1537, 13. března) Mikuláší Mincovi, aby se psáti mohl z Zárušic a dal mu tento erb: Štít zelené barvy

a v něm liška přirozené barvy, od zpodku až do vrchu k pravé straně poškem vyskakující, helm s přikryvadly zelenými žlutými a nad tím vším půl lišky nápodobné té na štitě, vzhůru stojící. (Reg. král. KB. tab. 63. Minka, Král na str. 327.)

Minciř z Varty. Král (na str. 303) popisuje erb jich a též *Ostrovských z Varty*, totiž štit červený, v něm poškem bílý pruh a na něm ptačí pazour. O tom buď srovnán náš článek Vartovský.

Minkvicové z Minkvic měli za erb: Štit černý a do něho vnikají od pravé strany 3 bílé klíny, jimiž se štit na rovné polovice rozděluje, helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a černými bílými nad korunou kotouč křížem na 4 pole rozdelený, z nichž jsou dvě (horní pravé, dolní levé), bílá a ta druhá červená, kotouč jest posázen 5 pštrosími péry, bílé nejvýše, pod ním 2 černá z obou stran a níže 2 bílá též z obou stran. (Jakub. sbírka, erbovník Salmovský, Meraviglia tab. 208, Kadich-Blažek tab. 63, Blažek tab. 25., Král na str. 327.)

Mirabel z Treuhořu v. Hrady XIII. tab.

Mirotický z Malešova. Jak se zdá, vyhasl na konci 16. století starožitný rod Ruthatův z Malešova. Císař Rudolf povolil proto (1601, 1. října) Janovi Mirotickému Moravanu, jenž se píše v erbovním listu i Ruthartem, aby se psal z Malešova a dal mu tento erb:

Štit modrý a v něm ruka zbrojná k pravé straně obrácená, držic v zavřené ruce ostrev zlatou se 3 suky, vzhůru vyzdviženou, helm s točenicí a nad tím táž ruka. (Reg. král.) Jest to pozměněný erb starých Ruthartův. Mirotičtí byli pak osedlí v Třeboni.

Mirovský z Radotína v. Šipař.

Miseroni z Lisonu. Rodina tato přišla ze Vlach za císaře Rudolfa II., ale k platnosti přišli teprve v 17. st. Šlechtického stavu nabyla i. 1608 (2. září), ale císař Ferdinand III. polepšil erb (1653, 10. března) Diviš M. a jeho bratřím a to tak:

Štit na příč rozdelený na 6 pruhův, z nichž nejhořejší bílý, druhý jest na spůsob pily sedmi zuby vyřezán a to (zhora počítajíc) střídavě 3 modré a 3 bílé, turnérský helm, přikryvadla bílá, černá a modrá, koruna, z níž vyniká černá orlice rozletitá se zlatou korunkou, držic v pravé noze klíč, v jehož uchu je písmeno F, a levou smaragd. *) Majestátem d. 1674, 24. listopadu nabyla rytířského stavu starožitných rodin v království Českém. (Arch. zámku Lnářského, Meraviglia tab. 139.)

Mišek z Liboše v. Cipryan.

Mišovský z Bodláku v. Dychel.

Rafael Mišovský (Mnišovský) z Sebužina jmenoval se prvotně R. Soběhrd a obdržel r. 1621 dne 1. ledna stav rytířský a erb, ale majestátu o tom před rukama není. (Miltner, Privatmünzen 360.) Erb tento byl: Štit polovičný, v pravo žlutý a v něm půl orla černého, v levo červený

*) Tento proto, že první z nich brousili drahé kameny císaře Rudolfa.

s bílým pruhem napříč (tedy součástky císařských erbův), přikryvadla černá žlutá a červená bílá, za klénot 7 per, tři napřed, čtyři za nimi s barvami červ. bílou černou, žlutou, černou, bílou a červenou. (Král na str. 263. Jak. sb.) Pěkný obraz erbu jest na jeho památném penízi. (Miltner, tab. XXXIII.)

Mita z Radostína, přijmění rodiny na Moravě osedlé. Erb její se rozličně popisuje. Podle jednoho obrazu jest štít modrý a na něm od levého koutu dolů zlatý pruh a na něm zelená ještěrka, vzhůru lezoucí. Podle jiného obrazu leze táž ještěrka na šindelu též polohy, jako pruh lezoucí; klénot pak jsou tři pštrosí péra a na nich táž ještěrka na příč, hledíc k levé straně. (Kadich-Blažek, str. 83, Král na str. 346.) Viz náš článek Michek.

Mitys z Hřešihlav. Císař Rudolf nadal (1609, 9. ledna) Václava M. heslem a tímto erbem: Štít žluté barvy, v němž štír černý, poškem od levé strany k pravé vzhůru obrácený, se vidí, kolčí helm s točenici a přikryvadly žlutými černými a nad tím opět štír dolů hlavou, od pravé strany k levé poškem obrácený, se spatřuje. (Reg. král.)

Mitys z Limuz. Majestátem d. 1556, 4. května dovoleno Tomášovi *Mitysovi* Jiříkovi Vabrušovi (*Vavrušovi*), Janovi *Věžskému* a Jiříkovi Hancziovi (*Hančovi*), aby se psali z Limuz a dán jim tento erb: Štít modrý, v němž od zpodu labuť (bílá) na zeleném trávníku stojí majíc nohy a nos červené, v ústech zlatý prsten s rubínem kamenem, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a modrými bílými, na helmě labuť stojí tím spůsobem, jako na štítě. (Reg. král., Rybička v Erbovních rodinách Hradeckých a v Pam. arch. IV. a 93, Meraviglia tab. 33, též Král na str. 341.)

Mladějovský ze Mstětic. Král Vladislav dal (jak se shledalo zpozdější paměti níže doložené) Blažejovi Plesnivci heslo a erb tento: Štít modrý, v němž půl jednorožce bílého ve skoku k pravé straně tváří obráceného, kolčí helm s přikryvadly modrými bílými a zlatou korunou, z níž vynikají dvě rohy buvolové barvami na příč rozdelené, bílý modrý a modrý bílý, a mezi nimi opět zvíře půl jednorožce. Protože majestát ten v rebelii (1618—1620) shořel, obnovil císař Ferdinand (1625, 14. listopadu) týž erb Danielovi Pl. Ml. ze M. (Reg. král.)

Mládek z Ježova v. Jenšík.

z Mladkova. Majestátem d. 1527, 1. května dán Janovi z Mladkova tento erb: Štít na příč dělený, vrchní pole červené, zpodní žluté a v tom a též štítu (tedy v obou polích) půl medvěda své přirozené srsti, nad štítem helm s přikryvadly červenými a žlutými a za klénot půl medvěda. (Reg. král.)

z Mladonovic. Majestátem d. 1528, 14. května dán Smilovi z Mladonovic tento erb: Štít bílý a v něm medvědí hlava, šípkou červenou prostřelená, helm s přikryvadly červenými a bílými a nad tím táž medvědí hlava bez šípky. (Reg. král.)

Mlékovský ze Lhoty v. Lhoták.

Mnichovský z Bochova v. Svitavský.

Mniškovský z Entenšlanku. Král Ferdinand povolil (1547, 4. ledna) svému úředníkovi Jiříkovi Mniškovskému (asi po Mnišku jmenovanému), aby se mohl psáti z Entenšlanku (Ente, Schlange) a dal mu tento erb: Štíť červené barvy, v němž jest kačice pták bílé barvy, majíc na nohách dřevěné střevíce a hada modré barvy v ústech držíc, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím vším kačice podobná té, která je ve štíť. (Reg. král. Vyobrazení v Soupisu Rokycanska na str. 131.)

Močelnic (Motschelnitz). Tato rodina ze Slezska pocházející měla na žlutém štítě černou orlici, jejíž hlava je v pravém horním koutě a za klénot též znamení. (Kolář z rukop. Vídenského.) Tak pečetí i 1598 Jiří M. von Pischantz, držitel Štokova a 1606 Saloména M. rozená Kfelířka ze Zakšova a na Svatém Kříži. (Kolář z jakési sbírky pečetí a arch. min. vnitra.)

Mol z Modřetic. Rodina tato rytířská měla prvotně ve svém erbu štít, jenž byl na příč rozdelen tak, že v horní třetině červené byly 3 bílé růže podle sebe a ve zpodním poli, asi dvě třetiny štítu obsahujícím, šachovnice černá a bílá. (Podobně Kadich-Blažek tab. 64. Blažek tab. 26.) Císař Rudolf vyzdvih (1604, 8. listopadu) Václava M. z M. v stav panský, polepšil erb jeho takto: Štíť na 4 rovné pole křížem rozdelený, v 1. a 4. poli modrém zvíře lev žluté barvy s ústy otevřenými, jazykem vyplazeným, jako ve skoku, v pravém poli k levé a v levém k pravé straně obrácený, ve 2. a 3. starý štít, totiž v 2. dvěma řády, v 3. třemi řády u zpodku jich v každém rozdílně 10 šachův černých a bílých, vždycky jeden ob druhý a nad nimi v poli červeném 3 bílé růže řádem jedna vedle druhé, turn. helm s přikryvadly žlutými modrými a bílými červenými, točenice, koruna zlatá, z niž prostředkem též dvěma řády 10 šachův bílých a černých, tolikéž jeden ob druhý a nad nimi nápodobně řádem vedle sebe příčkou 3 bílé růže a po stranách z koruny vynikají dvě orličí křídla roztažená, žluté modré a bílé červené. (Reg. král., prvotní erb v listech zemského arch. r. 1611 a 1613, též Král na str. 281.)

Ctihodný Jozef Vratislav *Monse*, jehož jména Boček zneužil, vyzdvižen císařem Jozefem II. (1780, 1. prosince) do stavu šlechtického (Edler von Monse) a obdařen štítem šachovaným, u jehož zpodu jsou tři pahrbky, z nichž vyrostla bylina žitná. (Reg. král. Úplný obraz erbu Kadich-Blažek na tab. 65.)

du Mont, přijmění francouzské rodiny, snad v Belgii osedlé, z níž zemřela l. 1848 Johanka vdova (75 l. stará) po Petrovi d. M. c. k. legačním sekretáři, rodilá z Bruselu. Z téže rodiny pocházel Antonín Samuel d. M. farář v Nové Cerekvi, jehož erb jest vyobrazen v počtu zádušním Ústrašinském (1733) v arch. Božejovském. Erb ten je štít a na něm krokvice vzhůru postavena, na jejímž rohu sedí ptáček (holubice?), k pravé obrácený, drží v nosu kvítek; v pravo a v levo od něho je po her. lilií a pod krokví

je hvězda o 8 špicích. Nad korunovanou otevřenou helmicí ruka až po loket držíc střelu.

Montan z Kosmačova v. Hradecký.

Morava z Mezeříčí. Král Ferdinand dovolil (1549, 28. března) Brykcímu Moravovi (Moravanu), aby se psal z Mezeříčí, při čemž mu vysazen tento erb: Štít na dvé napříč rozdelený, vrchní polovice bílá a v ní jelen rohatý červený v běhu, k levé straně předkem obrácený, zpodní polovice červená a v ní jelen rohatý bílé barvy též v běhu, tak jako předešlý, na černém pahrbku stoje, kolčí helm s přikryvadly červenými bílými a nad tím půl jelena rohatého své přirozené barvy, předníma nohama v skoku k levé straně obrácen jest. (Reg. král.)

Moravičtí z Roudnice byli osedlí v Polsku jsouce herbu Topor, ale přišli také do Opavska. Jan Jáchym M. z R., úředník biskupa Pasovského, povyšen jest majestátem d. 1695, 8. dubna do starož. panského stavu kr. Č. Erb jich byl:

Štít křížem na čtvero rozdelený, 1. a 4. pole bílé a v něm 3 červená srdce, dvě shora a třetí pod nima, 2. a 3. červené a v něm bílá vojenská sekera ostřím k levé s toporem žlutým, helm s korunou a přikryvadly červenými bílými, nad tím jelení rohy své barvy o 10 (?) parozích a mezi nimi dotčená sekera. (Meraviglia tab. 49, Blažek tab. 26, kdež jsou také dva starší erby, jeden jen se sekerou a druhý jen se srdci.)

Hrabata z *Morcína* měli erb, v němž obsaženy byly obrazy německých slov Mohr (černoch, mouření) a Zinne (cimbuří, stínky). Štít byl křížem na 4 rovné pole rozdelen, v 1. a 4. bílém je trup mouřenína majícho na hlavě zlatou korunu a zlatý pásek okolo hrdla, v 2. a 3. poli červeném hradba se stínkami bílá. Uprostřed štítu jest štítek žlutý a na něm černý orel o dvou hlavách s korunou, tři helmy s korunami, na pravém dvě křídla rozložitá, barvami na příč rozdelená, červené bílé a bílé červené a mezi nimi týž mouření, na druhém jest týž orel, na třetím dva rohy též na příč rozdelené, modrý bílý a bílý modrý a mezi nimi bílá dvojitá lilia. Přikr. jsou červená bílá. (Obrazy: Meraviglia na tab. 69, Schaller Bidseh-Kr., Kadich-Blažek tab. 66, Hrady V. tab.)

Morel z Letin. Rodina tato vyskytuje se u nás teprve asi od r. 1630 dostavši se sem skrze tehdejší válku. Erb jejich byl štít na příč polovičný svrchu červený, od zpodu žlutý a přes ten celý štít je dubová větev s dvěma lupeny zelenými po straně a třemi zlatými žaludy na konci. Klénotem je šíp mající zlaté opeření a ostřím vzhůru postavený. Přikryvadla červená a bílá. (Meraviglia tab. 15, Král na str. 285, Hrady IX. tab., pečeť Karlova z r. 1766 v arch. DZ. III 14.)

Mosník z Ništice, příjmení rodiny, jež se vyskytuje v 16. století v jižních Čechách, později i jinde a 1628 se vystěhovala do Míšenska. Na pečeti Lorencově (1521) je viděti štít polovičný, v pravé polovici zajíc vzhůru ke skoku v pravo obrácený, klénotem jsou 2 buvolové rohy a mezi nimi mužík pod pas, maje meč nad hlavou zdvižený. (Kolář snad z rukop.

II A 12 bibl. Praž.) Patrně je to podobný erb jako měli Mostníkové z Třemšína, ale jak se k sobě obě rodiny mají, jest neznámo.

Mostník z Třemšína. Císař Maximilian povolil (1565, 9. ledna) Janovi a Vavřinci bratřím Mostníkům, aby se psáti mohli z Třemšína a dal jim tento erb: Štit na čtveru křížem rozdelený, 1. a 4. modré, 2. a 3. žluté, v levé zpodní (4) bílý zajíc ve skoku k pravé straně obrácený a v svrchní pravé (1) rožky srnčí o 4 parožcích se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly zlaté modré barvy, nad tím muž v župici modré se žlutými výložky, v půli bílou pintou přepásaný, maje na hlavě klobouček uherský červený a levou ruku podepřenou, v pravé pak šavli tureckou vzhůru přes hlavu zdviženou drže. (Reg. král.)

Mošovští z Moravičan herbu Choleva byli tuším rod z Polska pocházející. Ačkoliv měli statky v Slezsku, přiznal se teprve Šťastný r. 1599 k zemi. Majestátův z České kanceláře nedostávali a zachovali si starožitný erb, totiž:

Štit červený a v něm dva bílé vojenské žebříky, vedle sebe s háky a výsadky ven obrácenými, helm s korunou a přikryvadly červenými a bílými, nad tím 5 pštrosích per, 3 červená, dvě bílá. (V 16. st. tři kohoutí péra.) Paprocký v Zrcadle 1. 431, Meraviglia na tab. 108. Kadich-Blažek na tab. 108. Blažek tab. 26.

Mozol z Levenperka. Majestátem d. 1563, 25. srpna, byli Mikuláš Mozol, kr. rychtář ve Vodňanech a Bartoloměj a Pavel bratří *Vodňanští* erbem a heslem obdaření. Na pečeti Mikulášově z r. 1566 spatřuje se štit přičným pruhem na tré rozdelený a v horním poli lev, nad helmem jsou dvě křídla a mezi nimi snad polovice lva. (Arch. min. vnitra.)

Mráček z Leveneku. Císař Leopold vyzdvihl (1686, 15. června) Stan. Mráčka, hejtmana na Heřmanově Městci, do vladyčího stavu, ahy se psal v. Löweneck a vysadil mu tento erb:

Štit křížem rozdelený; v 1. a 4. poli 6 pruhův (pošikem) tři modré a tři bílé, 2. a 3. pole bílé a v něm na zeleném vršku žlutý lev do vnitř obrácený pod korunou, s rozdvojeným ocasem, an drží v předních nohách modrou kouli, ot. helmice s korunou s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad korunou dvě křídla rozložitá, pravé černé a žluté a levé červené a bílé. (Reg. královská, Kadich-Blažek na str. 86 a tab. 66 trochu odchylně, Král na str. 296 také odchylně.)

Mráz z Milešovky. Majestátem d. 1558, 10. prosince povoleno Jiříkovi Mrázovi a Janovi Tišnovskému, aby se psali z Milešovky a obdařeni vladyctvím. Erb jich byl: Štit polovičný, v pravo do polovice černá hradba, z níž vyskakuje modrý lev až po kýty do bílého pole, v levé polovici modré žlutá hora (Milešovka), přikryvadla modrá bílá a černá žlutá a za klénot polovice téhož lva. (Meraviglia tab. 139 Jak. sb.) Král (str. 267) zase popisuje hradbu bílou a lva bílého v červeném.

Muk z Mukentálu. Majestátem d. 1629 13. srpna z Česk. kanceláře daným, byl Jan M. prymas města Mostu obdařen erbem a heslem:

Erb jeho popisuje se takto: Štit bílým klínem od zpodu jdoucím a ostřím se vrchu dotýkajícím rozdelen jest na tři pole; v klínu jsou tři mouchy (Mücke), jedna na hoře a dvě pod ní vedle sebe; v každém ostatních polí modrých je po žlutém lvu s rozzavenými ústy a rozdvojeným ocasem tak, že na sebe hledí. Ot. helm pod korunou s přikryvadly žlutými černými a červenými bílými, nad tím žlutý lev polovičný, drže v předních nohách zlatou hvězdu. (Reg. královská, Meraviglia (na str. 243 a tab. 109) odchyluje se tak, že klín se končí zl. hvězdu a má přikryvadla pravá jiných barev. (Erb jak je popsán Králem na str. 282, je ten, který byl polepšen (1877) Josefu M. z M. spolu s rytířským stavem.

Velmi podobný je erb *Janequinův*, kteří nabyli r. 1683 rytířského stavu v Čechách. Na místě much jest černá hlava orličí se zlatými ústy, též jsou dva žlutí lvi, kteří drží zl. kouli na konci klínu se nacházející, klénot jest též lev (celý) drže zl. kouli (Meraviglia na tab. 109.)

z Mukenberka. Matyáš Muckenberger, solný v Cáhlově, vyzdvižen (1643, 23. prosince) do stavu šlechtického (snad z Říšské neb Rakouské kanceláře), což l. 1646, 24. února pro Českou korunu potvrzeno. Na štitě měl mouchu vzhůru obrácenou s nožičkami roztaženými. (Nedopil, Adelsproben I, 632, Rodop. paměti v arch. zemském.)

Mulc z Valdova V Slavkově u Lokte žil Jiří Mulz, jemuž polepšen (1540, 18. března) z Říšské kanceláře erb jeho korunou a polepšen zase (1541, 1. května) otevřenou helmou. (Seznam v stát. arch. Vídenském.) L. 1544 přijat do ryt. stavu a nabyl pak Valdova, po němž se psával. Erb potomkův jeho (tuším posud žijících) byl tento: Štit klínem ostřím nahoru obráceným na tré rozdelený; v klínu bílém sokol své přirozené barvy se zl. obojkem, stoje na suché větvi, pravé odtud pole modré s bílou lilií, levé červené se zl. lilií, přikryvadla modrobílá a červenožlutá, klénot týž sokol, mezi dvěma rohy, pravý zhora modrý, pak bílý ozdoben jest 3 bílými péry pštrosovými a končí se bílou lilií, levý červený a žlutý, též tak ozdoben, ale lilia jest žlutá. (Meraviglia str. 18, tab. 16. Jiný obraz v Hradech IX na tab.)

Munka z Ivančic. Král Ludvík vyzdvihl (1523, 17. ledna) Jana, Václava Matouše a Blažeje Munku v stav a řád rytířských lidí. Erb jim daný byl: Štit polovičný, vrchní polovice žlutá a v ní pták hrdlička, své přirozené barvy, v spodní straně modrá hvězda zlatá, přikryvadla zlaté a modré barvy a nad helmem dvě kříkla pštrosová, jedno žluté a druhé modré a mezi nimi hrdlička a nad ní hvězda. Paprocký (v Zrcadle na l. 375) dodává k tomu, že má hrdlička obroučku zlatou okolo hrdla. Majestát Ludvíkův od dešťů něco zkažený a od myší na dvou místech zhryzený potvrzen a obnoven králem Ferdinandem (1556, 6. července). Reg. král. Král na str. 280 skorem dobře, na str. 343 nedobře. Odchylně i Kadich-Blažek tab. 67.

Mužík z Rozenfeldu. Majestátem d. 1604, 18. června obdarován Bedřich Mužík, měšťan Hradištský, Moravan, aby se psal z Rosenfeldu, s tímto erbem:

Štít pošikem od levého rohu dolů rozdelený, k vrchu modrý a ke zpodu červený a přes celý štít lev k pravé hledící, v modré žlutý, v červeném bílý (Kadich-Blažek: černý), kolčí helm s korunou a přikr. žlutými modrými a bílými červenými, nad tím dvě křídla rozložitá, pravé (od zhora) bílé a červené a levé modré a žluté. Jiným majestátem d. 1605, 3. srpna dán týž erb Absolonovi Mužíkovi. (Reg. královská, Kadich-Blažek na str. 87 a tab. 67, Král na str. 308.)

Myslichové z Vilimšteina. Bratří Adolf a Křišťan Misslichové dostali (1589, 27. listopadu) z Říšské kanceláře erbovní list a erb:

Štít polovičný, u zpodu pole černé a v něm zlatý pruh svislý, svrchní pole červené a v něm stříbrný jednorožec k pravé straně kráčející, kolčí helm s točenicí a přikryvadly černými zlatými a červenými stříbrnými, nad tím dva buvolové rohy barvami dělené, levý (zhora) stříbrný a zlatý, pravý červený a černý, mezi nimi půl stříbrného jednorože.

Týmž bratřím polepšen (1610, 22. září) zase z Říšské kanceláře erb a dovoleno se psát v. Wilimstein. Nový erb popisuje se takto:

Štít polovičný, zpodní pole rozdelené na 3 kolmé pruhy, prostřední zlatý, ostatní černé, v onom červená, v těchto zlaté dvojité lilie. Ve vrchním poli červeném tři stříbrné horky a na nich stříbrný jednorožec (v běhu), otevř. helm pod korunou s přikryvadly černými zlatými a červ. stříbrnými, nad tím dvě křídla barvami na příč rozdelená, levé (shora) zlaté a černé pravé červené stříbrné a mezi nimi stříbrný jednorožec polovičný. (Šlechtický arch., tak i Král na str. 281.)

Myslik z Hyršova. Majestátem d. 1530, 10. ledna, povoleno Šimonovi *Třeštíkovi* a Janovi bratru jeho, Matěji *Myslikovi* a Janovi *Němečkovi*, aby se psali z Hyršova a dán jim tento erb: Na štítě (zeleném?) bílý kohout v plameni s černými křídly roztaženými, drže v ústech kroužek zlatý, otevř. helm, přikryvadla černá červená a za klénot týž kohout jako na štítě. (Reg. král. Pam. arch. IV a 67.) V erbovnících maluje se červený kohout, jenž se pokládá za ptáka foenix. (Jak. sb. a Král na str. 358.) Obraz téhož erbu je v soupise Příbrajském na str. 50, v Miltnerových Privatmünzen, též Meraviglia na tab. 32. Myslíkové přečkali své erbovní strýce. Zikmund M. povýšen (1639, 4. října) do panského stavu a při tom jeho erb tak změněn, že pro starý zůstalo málo místa, totiž tak: štít křížem na čtvero bílých polí rozdelený, v 1. poli tři červené pruhy na příč, nad nimiž stojí v levo hledící žlutý korunovaný lev s rozdvíjeným ocasem jako ve skoku, drže v přední noze zelenou větev palmovou, v 2. a 3. poli tři pošikem od pravé k levé položené modré pruhy, ve 4. tři červené pruhy a nad nimi jelen své přirozené barvy v pravo vyskakující, uprostřed starý Myslíkovský štítek, totiž pták foenix, v ohni se ničící, se zlatým prstenem v ústech, dvě turn. helmice s korunami a přikryvadly červenými bílými a modrými, bílými, na pravé 10 červených praporů a na levé lev tak, jako na štítě. (Reg. král.)

Myslínští z Aulenburka (i z Olumburka, Olenburka, Olmburka) měli na štítě kruh na způsob obruče, též znamení i za klénot, ale na jeho vrchu tři krátké hůlky, snad 3 péra. Tak na pečeti Jindřichově r. 1571 (Arch. DZ).

Mýtský z Rychtberka. Král Ferdinand dovolil (1538, 14. dubna) Jiříkovi *Mejtskému* a Jiříkovi *Tišovskému*, aby se psati mohli z Rychtberka, vysadiv jim erb:

Štít modrý, v němž od zpodku k levé straně ruka až do polu lokte v červeném úzkém rukávě vyniká, držíc střelu neboližto šipku bílou nałożenou na luk červený Tatarský natažený, helm s přikryvadly a točenicí modré, červené bílé barvy a nad tím vším až pod paždí (ruka) v červeném rukávě úzkém vzhůru stojí držíc mezi prsty v zavřené ruce tři šípky neb střely křížem přeložené, želízky vzhůru obrácené, jednu bílou s červeným opeřením, druhou všecku modrou, třetí červenou s bílým opeřením. (Reg. královská.)

Načeracký z Načerace. Kryštof N. z N., obyvatel města Tábora, jenž ok. 1. 1609 tuším bezdětek zemře, pravíval, že od Šudův (viz to) za spolu-strýce erbovního byl přijat. Kterak po jeho smrti majestát podvodný Eliáši Šudovi byl navrácen, o tom lze dočísti v ČČM 1899 na str. 323.

Načeracký z Ostromeče. Jiří Načeracký pocházel z Načerace. Dostal pro své služby vojenské majestát (1650, 13. dubna), aby se psal z Ostroměče a erb:

Štít polovičný, v levé modrý, v pravé zlatý. V levém dole tři příčné pruhy, prostřední stříbrný, ostatní červené, nad tím ruka držíc poštovskou trubku. V pravé vyniká z dělící čáry polovičná orlice, černá pod korunou. Otevřený helm s korunou a přikr. červenými stříbrnými a zlatými černými, nad tím dvě křídla na příč dělená, levé (shora) červené a stříbrné, pravé zlaté a černé, mezi nimi ruka držíc palmovou větev. (Reg. královská, Král na str. 263.)

z Nadějova. Král Ferdinand nadal (1546, 2. dubna) Šimona a Michala a strýce jich Kornela a Nykodéma Naděje heslem a tímto erbem: Štít polovičný, nahoře žlutý s obrazem anděla bílého s bílými křídly a zlatou stůlkou ovázaného, držícího zlatou holubici, dolní strana bílá se zl. hvězdou, přikryvadla bílá žlutá a jako klénot týž anděl. (Reg. král.) Shoduje se pečeť Nykodema z r. 1565 v arch. Třebonském.

Nádherný František obdarován 1832, 2. srpna šlechtictvím a 1. 1838, 30. listopadu dán mu tento erb:

Štít křížem na čtvero rozdelený. V 1. žlutém poli polovičný horník, maje v levici hornický kahánek, 2. a 3. pole červené a v něm na příč bílý pruh zubatě tažený, ve 4. poli modrém lev bílý s jazykem červ. vyplazeným, ocasem rozdvojeným a korunou. Otevř. helm s korunou a přikr. červenými bílými a černými žlutými, nad tím dvě orličí křídla, pravé černé a na něm bílý pruh přímý, skrze nějž jde červený pruh zubatý, levé červené a na něm tři bílé hvězdy, jedna nad druhou. Erb ten změněn později a přidáno jméno z Borutína (Arch. šlechtický ve Vídni).